

De heiligen van IJsheiligen

Van oorsprong heeft IJsheiligen betrekking op de naamdagen van de volgende katholieke heiligen:

- Mamertus 11 mei
- Pancratius 12 mei
- Servatius 13 mei
- Bonifatius 14 mei

Drie is het heiliggetal en daarom rekent men er in de meeste landen maar drie tot de IJsheiligen. In sommige landen wordt Sint Mamertus niet meegeteld, in andere landen hoort Sint Bonifatius er niet bij. Vroeger werd o.a. in Duitsland en Zwitserland ook 15 mei (Sint Sophie) tot IJsheiligen gerekend.

Sint Mamertus (11 mei)

Mamertus werd aan het begin van de vijfde eeuw in Vienne in Frankrijk geboren. Over zijn jeugdjaren is zo goed als niets bekend. Wel weten we dat hij de broer was van de beroemde dichter filosoof Claudianus Mamertus. Hij was een gelovig man die graag priester wilde worden. In het jaar 461 werd hij tot bisschop van zijn geboortestad Vienne gekozen. Tijdens zijn ambtelijke periode kwam hij in aanvaring paus Hilarius (nov. 461 - feb. 468) vanwege een conflict omtrent zijn aangrenzend bisdom. De juiste toedracht is niet bekend. Er wordt gesproken over de aanstelling van een bisschop maar ook over de samenvoeging van bisdommen. Wel is zeker dat hij door de paus tot de orde werd geroepen.

Toen Mamertus bisschop was werd de stad door veel plagen overvallen. In een korte periode werd zij verwoest door vuur en een aardbeving. Ziekten en oorlogen (vooral van de Goten die het

Romeinse Imperium vernietigden), waren voor de stad een zware beproeving. In het jaar 470 kondigde Mamertus de zogenaamde Kruisprocessie aan ter voorkoming van de vele rampen. Drie dagen voor 's Heren Hemelvaart trok er een bidprocessie door de straten van de stad. Voor Goddelijke hulp en afwending van rampen. Deze processie zou zich later over geheel Europa uitbreiden. Ook nu nog kent men het gebruik van deze processie.

Op 11 mei 475, na een vruchtbare periode als bisschop, stierf Mamertus in zijn stad.

Sint Pancratius (12 mei)

Pancratius werd geboren rond het jaar 290. Kort na zijn geboorte stierf zijn moeder en zijn vader stierf het jaar daarop. Hij werd door zijn oom Dionysius geadopteerd en rond het jaar 303 vertrokken zij naar Rome. Keizer Diocletianus heerste over het keizerrijk en de christenvervolging was op haar hoogtepunt. Het geloof in Christus stond gelijk aan het doodvonnis. Pancratius was van deze redenering niet onder de indruk en met het vermogen dat hij van zijn ouders had geërfd probeerde hij zoveel mogelijk christenen te helpen. Vooral het lot van de gevangenen trok hij het meest aan. Zijn werkzaamheden werden verraden en tenslotte werd hij voor de stadhouder van Rome gebracht. Hij schonk al zijn vermogen aan de christengemeenschap van Rome en liet zich voor keizer Diocletianus leiden. Deze beloofde hem alle heerlijkheden van het leven als Pancratius het geloof in Christus zou afzweren. De intussen 14 jarige knaap liet zich niet van zijn geloofsovertuiging afbrengen. Hierop sprak Diocletianus woedend het vonnis over Pancratius uit en op 12 mei 304 werd hij in het openbaar onthoofd. Zijn lichaam werd door de beulen voor de honden achtergelaten. Een vrouw heeft het lichaam van Pancratius echter naar de catacomben van Octavilla aan de Via Aurelia gebracht. Paus Symmachus (498 - 514) bouwde in het jaar 500 over zijn graf een basiliek (de voorloper van de Basilica St. Pancrazio fuori le mura). Pancratius is de patroon van de trouw aan de

eed: de eed bij het doopsel, het huwelijk, het priesterschap en de ambtseed.

Sint Servatius (13 mei)

Servatius was een van de eerste geloofsverkondigers in wat we nu Nederland noemen.

Zijn naam Servatius of Sarbatius wijst op een oosterse oorsprong, waarschijnlijk Armenië. Betrokken in de grote kerkelijke en politieke verwickelingen van zijn tijd, moet hij een man van betekenis zijn geweest. Zijn naam als bisschop (rond het jaar 340 benoemd) van Tongeren komt voor in de lijst van de Gallische bisschoppen die de orthodoxe geloofsbelijdenis van Sardica (343) ondertekenden tijdens de plaatselijke synode. Tijdens de synode van Rimini (359) behoorde hij tot de verdedigers van het geloof in Jezus Christus, de Zoon van God.

Servatius werd een van de felste tegenstanders van het Arianisme en bestreed deze stroming waar maar mogelijk was. Hij werd door de leider van het Gallische volk naar keizer Constantius II gezonden om daar voor het Gallische volk te gaan pleiten. Servatius is vanuit Tongeren naar Maastricht gevlucht en heeft hier nog een korte periode geleefd. Op 13 mei 384 is hij te Maastricht gestorven en ligt begraven in de Sint Servaas basiliek van Maastricht.

Sint Bonifatius (14 mei)

Bonifatius is de naam van verschillende personen die van alles hebben veranderd in de vroeg middeleeuwse katholieke kerk.

De Bonifatius die bij IJsheiligen hoort is niet de bekende Angelsaksische missionaris Bonifatius die van de noordelijke Nederlanden een christelijke streek wilde maken. Later verplaatste hij zijn werkgebied naar het gebied ten noordoosten van de Rijn.

Toen hij in het jaar 754 een tweede poging deed om Friesland te kerstenen werd hij met 52 gezellen vermoord bij Dokkum, en ligt begraven in het Duitse Fulda. Deze Bonifatius heeft zijn feestdag op 5 juni.

Zijn naamgenoot Bonifatius die wel bij IJsheiligen hoort was een Romeins burger, die in 307 de marteldood stierf tijdens de christenvervolgingen onder keizer Diocletianus.

Over het leven van deze Bonifatius is ons weinig bekend. Ook de werken die hij verricht heeft zijn niet aan de geschiedschrijvers geopenbaard. Hij werd geboren in Rome in de derde eeuw. Hij zou ooit samen hebben geleefd met de rijke Romeinse vrouw Aglae. Nadat zij zich bekeerd had tot het christendom moest Bonifatius van haar naar Tarsus (Turkije). Hij had de opdracht om de relieken van martelaren op te sporen en terug naar Rome te brengen. Tijdens deze reis kwam hij tot inkeer en bekeerde zich tot het christendom. Hij bemerkte dat in deze Romeinse stad de christenvervolging in volle gang was en hoe deze gelovige mensen gefolterd en ter dood gebracht werden.

Bonifatius bekende zich openlijk tot het christendom en werd door de soldaten van de keizer gevangen genomen en gefolterd. Op 14 mei 307 stierf hij de marteldood door in gloeiende pek geworpen te zijn. Zijn lichamelijke resten werden door de begeleiders van Bonifatius naar Aglae teruggebracht als relieken van een martelaar.

Sint Sophie (15 mei)

Sommige landen, waaronder Duitsland, Hongarije en Zwitserland, rekenden in het verleden ook 15 mei (ook wel aangeduid als koude Sophie) nog tot de IJsheiligen. Dat dateert uit de elfde eeuw, toen Sophie beschermeling van de vorst was. In het Alpengebied werden indertijd op die dagen vuren ontstoken ter bescherming tegen de vorst.

Een feestdag

in België, Duitsland, Hongarije, Nederland, Polen, Zwitserland